א) לקמן סד:, ב) [שם כל הענין], ג) שם, ד) לקמן סד: הענין], ביש סח:, פיש ב"ב קכו.

בכורות מו: חוליו 2:. ו) ועי מוס' יבמות כג ע"ב ד"ה דיקא נמין, ז) נדרים יט. סא,

ה) יבמות כג:. ט) ובכת"י

ל) ובדפו"ר: ידעי, וכן בסמוך.

ונדל"ל בב' המקומות ידעינן], [בדפו"ר: דשמעינן],

מ) ורש"ש מוחק כל הדיבור

וגורס סתם אין הבוגרות וכו'. (ולכאורה כפי שלפנינו נראה

מחוסר הבנה)], נ) [ברשב"ח בשם רש"י קטנה, וע"ש], ס) [לעיל מה ע"ה], ע) [כה] הס"ד, ומתה"ד דקה פגע.

רש"ש], כ) [שייך להלן נב בראש רש"שן, פ) [ש"ך נהקן נג ברחש הדף], \$) [בדפו"ר: וקפגע], ק) [נדל"ל ואחת מצ' אחיות לא וכו' דהא דאין האחיות], ר) [בוגרת] דעלמא. כנדל"ל],

גליון חש"ם

נמ' א"ה מאי למימרא. כעין זה בכתובות ד' פט ע"ב וע' נשיטה מקובלת שם בשם

הרמב"ן וכלון ישלר הקושיל: רש"י ד"ה דרמיא עליה דכתי' ואת בנותיכם. כתונות

:כי נכ ע״ב

מייבם ודווקה מיחלן והדר יבומי פירוש שחלך היחידי

תחילה והדר יבומי ה' מן השנים אחר חלילת אחיו דממה נפשך מותר דאי חלך אחיו לזקוקתו א"כ מותר זה ליקח אחותה כיון דחלך

אחיו פקע הזיקה ואי לא חליץ לוקוקתו א"כ זה ייבם וקוקתו אבל יבומי אחד מן השנים אפי׳ לאחר חליצת אחיו שאין כאן אחות זקוקתו כדפירשתי לא מישתרי דכיון דלא חלץ היחידי לשתיהן איכא למיחש בזו שמתייבמת שמא זו יבמתו של יחיד ונמלא כונסה 6 כפגע ביבמה לשוק בלא חלילה ולא מלינו לפרש דדוקא מיחלץ והדר יבומי קאי אשנים אבל איפכא לא משום דשמא פגע באחות זקוקתו

דהא מרישא שמעינן: והילכחה

מקודשות ורבא מתרץ למעמיה המקדש אחת מאשה ובתה או אחת מאשה ואחותה נעשה כמי שקידש אשה ובתה או אשה ואחותה כאחת ואינן מקורשות ומעשה נמי בחמש נשים ובהם שתי אחיות וליקט אחר כלכלה של תאנים ואמר הרי כולכם ואחת משתי אחיות מקודשות לי בכלכלה זו ואמרו חכמים אין אחיות מקודשות ת"ש ייהמקדש את בתו סתם אין הבוגרות בכלל הא' קטנות בכלל ואמאי קידושין שאין מסורין לביאה נינהו ותיובתא דרבא אמר לך רבא יהכא במאי עסקינן כשאין שם אלא גדולה וקטנה הא בוגרות קתני מאי בוגרות בוגרות דעלמא אי הכי מאי למימרא הכא במאי עסקינן בדשויתיה שליח מהו דתימא כי מקבל קידושי אדעתה דידה קא מקבל קמ"ל דלא שביק איניש מידי דאית ליה הנאה מיניה מי לא עסקינן דאמרה ליה קידושי לדידך אפ"ה "לא שביק איניש מצוה דרמיא עליה ועביד מצוה דלא רמיא עליה ת"ש סמי שיש לו שתי כיתי בנות משתי נשים ואמר קידשתי את בתי הגדולה ואיני יודע אם גדולה שבגדולות ואם גדולה שבקטנות אם קטנה שבגדולות שהיא גדולה מן הגדולה שבקטנות כולן אסורות חוץ מקטנה שבקטנות דברי ר"מ הכא במאי עסקינן ייכשהוכרו ולבסוף נתערבו דיקא נמי דקתני איני יודע ולא קתני אין ידוע ש"מי •אי הכי מאי למימרא לאפוקי מדר' יוָםי דאמר לא מחית איניש ינפשיה לספיקא קמ"ל דמחית איניש נפשיה לספיקא ת"ש ®ימי שקידש אחת משתי אחיות ואינו יודע איזו קידש נותן גם לזו וגם לִזו הכא במאי עסקינן כשהוכרו ולבַסוף נתערבו דיקא נמי דקתני אינו יודע ולא קתני אינו ידועי אי הכי מאי למימרא סיפא איצמריכא ליה ימת ולו אח אחר חולץ לשתיהן היו לו שנים אחר חולץ ואחר מייבם אם קדמו וכנסו אין מוציאין אותם מידם דוקא מיחליץ והדר יבומי אבל יבומי והדר מיחליץ לא דקא פגע באחות זקוקתו ת"ש יהשנים שקדשו שתי אחיות זה אינו יודע איזו קידש וזה אינו יודע איזו קידש זה נותן שני גפין וזה נותן שני גמין ה"ג שהוכרו ולבסוף נתערבו דיקא נמי דקתני אינו יודע ולא קתני אין ידוע שמע מינה אי הכי מאי למימרא סיפא איצמריכא ליה מת ולזה אח ולזה אח זה חולץ לשתיהן וזה חולץ לשתיהן לזה אחר ולזה שנים

> ייק ייק הייק לייק הייקטות אתא לאשמונינן הא קטנה בכלל, פשיטא שהרי אין שם אלא קטנה אחת והוי כמי שאין לו אלא בת אחת דאי אמרת בשלמא דמיירי דאיכא בוגרות טובא אנ"ג ולגופייהו לא אשמועינן מידי דפשיטא שהרי אינן בידו לקדשן, דיוקא אתא לאשמועינן הא קטנות בכלל לאשמועינן דאף שאין מסורין לביאה הוו קרושין. שליח. עשתה אביה שליח לקדשה לכל מי שירצה. דידה. דבוגרת. הנאה. דכסף קדושיה שלו מקטנה ולא מבוגרת. מי לא עסקינן. קושיא הוא כלומר וכי לא שמעינן ממתנ" דקאמר במוחלט שאין הבוגרת בכלל בשום ענין, משמע דאפילו אמרה ליה כסף קדושין שלך וקבל לי קדושין וקדש בתו סתם, דאפילו הכי אין הבוגרת בכלל. ומשני אפילו הכי. כלומר אין הכי גמי כדקאמרת והטעם דלא שביק איניש מצוה דרמיא עליה [דכתיב] בנותיכם תנו לאנשים [ירמיה כט, הן. ומסתברא אע"ג דהאי שיטה אליבא דרבא הוא ולא קי"ל כוותיה ביע"ל קג"ם ומצינו לאוקמא מתני בבוגרות רבות, וומ״מ] קטנות בכלל. אפילו הכי הלכתא בכל האי שיטה כרבא דסברא מעליותא היא ולית בה פלוגתא. וכ״כ הר״ם פ״ט וה״ח].

אלא לאו אחת מכם. דלאו את וחמור הוא דאם קידש זו לא קידש זו: רבה מחרץ. מתני׳ לטעמיה הא דקתני כאחת לאו למידק הא אחת מאשה ובתה מקודשת אלא ה"ק המקדש אחת מאשה ובתה הרי הוא כמו שקדשן כאחת ואינן מקודשות דקידושין שאין מסורין לביאה הן: ברי כולכם ואחת משתי אחיות כו'.

דהשתא לאו את וחמור הוא דהא דאין אחיות מקודשות משום ספיקא הוא דלא ידע הי קדיש הא אי ידע הלכך נכריות בת זכייה היא מקודשות. והא דלא אוקמא כגון דאמר אחת מכם משום דקתני במתני׳ כלכם ואין לשבש הספרים ולומר דאחת מכלכם גרם וכגון שלא קידש אלא חדא דא"כ לא מתרלא הא ידאשמועינן לקמן (דף נב.) ממתני' אשה נעשית שליח לחברתה במקום שנעשית לה לרה: המקדש את בתו סתם. מי אחת מבנותיך מקודשת לי: אין הבוגרום בכלל. אם יש בוגרות הרבה אין אחת מהן בספק קידושין הללו להלטרך גט לפי שאינן ברשותו לקבל להו קידושין: הא קטנות בכלל. ולריכות גט ואפי הרבה: כשאין שם אלא בוגרת אחת וקטנה אחם. וכיון שאין הגדולה בספק אין קידושין אלא בקטנה וקידושי ודאי הן וה״ה אם היו שם גדולות הרבה כיון דאינן בכלל הוו להו קידושין בקטנה ולהכי איצטריך לשנויי כשחין שם אלא גדולה אחת דעל כרחך קטנו' דומיא דגדולות דייקינן ומהשתא דייק הכי הא קטנה בכלל: והא בוגרום קסני. טובא ודכוותה דייקינן על כרחיך הא קטנות בכלל ודאיכא תרתי: בוגרות דעלמה. כל חיש שיש לו בת בוגרת אין אותן הבוגרות בכלל קידושין שקבל אביה: אי הכי מאי למימרא. אי אמרת בשלמא בדאיכא טובא אינטריך למתני משום דיוקא דידה למידק הא קטנות בכלל לאשמועי׳ דקידושין שחין מסורין לביחה הוי קידושין אלא השתא לא איהו אינטריך ולא דיוקא דידה אינטריך דפשיטא דבבוגרת אין לו רשות ואין כאן עוד אלא קטנה וקידושין מסורין לביאה הן ופשיטא דהוו קידושין: דשויתיה שליח. לקדשה לכל הבא: דאים ליה הנאה מיניה. דכסף קידושיה שלו: מי לא עסקינן. קושיא היא וכי לא שמעינן מינה ממתני' דאפי' אמרה לאביה

הגהות הב"ח

(א) גם' הא אחת מאשה ובתה או אחת מאשה ואחותה מקודשת ואם אמר הראויה לי מכם לביחה תתקדשי לי אין אחיות מקודשות וכו׳ וליהט אדם אחד כל"ל וכן בסמוך:

מוסף רש"י

המקדש את בתו סתם. נתי מקודשת לך ולא פירש איזו מהס, אין הבוגרות בכלל. ומותרת לכל חדם וחינה לריכה גט מוה, לפי שחינה ברשות האב לקדעה (לקמן סד:). הא קטנות בכלל. ואפילו יש שם קטנות, דאיכא לספוקי הי מנייהו והוו להו קדושין שאין מסורין לביאה, דכל אחת ספק אחות אשה, אפילו הכי הוו בכלל ספק קדושין ולריכות גט (שם). כשאין שם שלא ידולה והטנה. בוגרת וקטנה, דכיון דבוגרת לא קידש שוב אין כאן ספק ומותר בקטנה (שם). הא בוגרות קתני. דמשמע טובא ודכומיה תידוק הא קטנות טובא בכלל כל איש ואיש המקדשים את בנומיהן סתם אין הבוגרות בכלל, הא קטנות בכלל, וכגון דליכא אלא חדא קטנה, והאי דמתרן בשאין שם אלא גדולה וקטנה, ה"ה דאי הוו בוגרות טובא כיון דאינן בכלל דקטנה הוו להו קידושין, אלא להכי נקט אחת גבי בוגרת, משום דמיבעי ליה למידק קטנות דומיא דגדולות (שוו). אי הכי מאי למימרא. פשיטא דכיון דאין שם אלא גדולה וקטנה, דגדולה אינה מקודשת וקטנה מקודשת, אי אמרת בשלמא בדאיכא טובא אנטריך בשלמא לאשמועינן משום דיוקא דידיה

הסחד המתועית משום דיקים לידיה הא קמות בכלל למימרל האין שאין מסורין לביאה הו קידושין, אלא השתא לא איהו אצטריך ולא דיקיה (שם). אדעתא דקדושין שאין מסורין לביאה הוו קידושין, אלא השתא לא איהו אצטריך ולא דיקיה (שם). אדעתא דידה קא מקבל. ואף היא בספק והוו להו קידושין שאין מסורים לביאה, קמ"ל (שם). לא שביק איניש. במו קטנה דרמיא עליה. אלא שליח בעונה לא שליח בעליה. אלא שליח בעלמא הוא עליה להשיאה ומלוה היא עליה להשונה עליה שם עלמה (שם). משתי עשים. שנשא שניה לאחר מימת הראשונה (דקפון סדה). גדולות. כת הראשונה, והיא יש לה דעת להשיא את עלמה (שם). קטגות. כם השנים (שם, של או שלמט לשהו בישר השבי בעשם או לאח קריים גדולה אלל קטנה הימנה, וכגמרא פריך אמאי לא חני ספיקא אמצעית שבשמי הבנות שהן גדולות לגבי קטנות שבטלן (שם). דמחית איניש גפשיה לספיקא. דקסבר ר"מ מעייל איניש נפשיה לספיקא דלא חדהר הארוס בשעת קידושין דלא לימי לידי קלקול, והואיל דלא ידעינן הי מינייהו קדיש כולן אסורות (נדוים שא). גאינו יודע איזו קידש. אסור בשמיהן דכל חדא וחדא איכא למימר זו אחות אשה (יבחות בג).

קידושיי לדידך קתני נמי דאינה בכלל:

דרמית עליה. דכתיב (ירמיה כט) וחת s

האחד

בנותיכם תנו לאנשים: גדולום. בנות הראשונה: קשנות. בנות השניה: אם קשנה שבגדולום. וכ"ש אמצעית שבגדולות בספק זה ולגבי בנות שניה מקרי כולהו בנות גדולות: **כולן אסורוס.** לאחרים עד שיתן גט ואפי׳ אמצעית שבקטנות דלגבי ⁰ קטנות אותה

הבת גדולה היא ושמעינן דהמקדש אחת משתי אחיות סתם שתיהן לריכות גט: שהוכרו. בשעת קידושין פירש לו: ולבחוף

נת ערבו. שכח איזו גדולה פירש לו: (אפוקי מדר' יוסי. דפליג באידך פירקא (לקתן דף מד:) ואמר כולן מוחרות להנשא לאחרים בלא גט חוץ מן הגדולה שבגדולות: דלא מחים איניש נפשיה לספיקא. להזכיר שם גדולה אם לא גדולה שבכולן שאם ישחכת

הדבר שלא יהא בספק: אין מוליאין אותם מידם. אפי׳ לא כנס הראשון את יבמתו ופגע באחות זקוקתו מאחר שכנסה השני פקע זיקה והותרה לראשון לקייתה דאחות זקוקה דרבנן היא ולא קנסי ליה להוליא: אין ידוע. משמע לעולם: סיפא אילעריכא

ליה. דקתני היו שנים אחד חולץ ואחד מייבם ולאשמועינן דוקא הכי מיחלץ חד מינייהו לחדא ברישא והדר מייבם שני לשניה ממה

נפשך אם זו ארוסת אחיו שפיר מייבם ואם לאו נכרית בעלמא היא ואינה אחות יבמתו הזקוקה לו דתיהוי דמיא לאחות אשתו שהרי נפטרה

זיקת אחותה הימנה בחלילת אחיו ולא גזרו על אחות חלולה משחללהם אלא על החלוך לבדו ש דקא פגע באחות זקוקה וכל זמן שלא חלץ א' מן

האחין אסורה אחותה על כולן מדבריהם משום דדמיא לאחות אשתו: הכי גרסינן דיקא נמי דקסני ואין יודע ולא קסני ואין ידוע:

ש האחד חולץ לשתיהן. פי׳ האחד יחידי והשנים אחד חולץ ואחד

אלא לאו דאמר להו אחת מכם וקתני אין אחיות מקודשות לרבא קשיא רישא לאביי קשיא סיפא אביי מתרץ למעמיה רבא מתרץ למעמיה אביי מתרץ למעמיה המקדש אשה ובתה או אשה ואחותה כאחת אינן מקורשות הא אחת מאשה ובתה 6 מאשה ואחותה מקודשת ואם אמר "הראויה לביאה תתקדש לי אינה מקודשת ומעשה נמי בחמש נשים ובהן שתי אחיות וליקט אחד כלכלה של תאנים ואמר הראויה לי מכם תתקדש לי ואמרו חכמים אין אחיות

נר מצוה קבח א מיי' פ"ט מהל' אישות הלכה ב טוש"ע אה"ע סימן מא סעיף ג:

עין משפם

ב [מיי שם הלכה ח טוש"ע אה"ע סיי לו סעיף טו]: קבש ג מיי שם הלכה ג טוש"ע אה"ע סימן מא סעיף ב: קל ד מיי׳ פ״ח מחל׳ יבום הלי א סמג עשין נד טוש"ע שם סי קעו סעי א: קלא ה מיי שם הלי ב טור

תום' ר"י הזקן

:שו"ע שם סעיף ג

יי אחת מכם. לאו את וחמוו הוא שאם קדש זו לא קדש זו, וקאמר שאין האחיות מקודשות אלמא דקדושין שאינן מסורין לביאה לא הוו קדושין. ואם אמר הראויה. שלא קדש האחיות כלל שהרי אין אחת מהן מסורה לביאה ולא הוי את וחמור, ומשום הכי נכריות מקודשות. והכי ות במי שמת [ב״ב קמג, א] לרב המנונא דאמר את וחמור לא קנה כלום . הא נכריות מקודשות אמאי מי אוקימנא דאמר הראויה לביאה מכם תתקדש לי. לביאה מכם הוגקוש לי. הילכך למ"ד את וחמור לא קנה אם אמר כולכם אין נכריות מקודשות ומתניתין [דאמר] הראויה לביאה שלא קדש כלל האחיות, אבל לרב נחמן דאמר קנה מחצה, מתני׳ כלישנא דמתני׳ מתוקמא . דאמר כולכם ואעפ״כ נכריות הביא לשון המשנה כפשוטה, י וכן האמת. ובזה נמצא חדוש וכן האמונ. ובוה נמצא ווודש גדול בספרי הר״ם שהוא הביא הדין כשינויא דאביי בנשים פ"ט וה"ב]. וכתב מהן מקודשת, ובמכירה פכ״ב מחצה. וזה ודאי א"א מבלי מחצה. וזה ודאי א"א מבלי טעות סופר. כולכם ואחת.ק) לא הוי את וחמור דהא ספיקא הוא דלא ידעינן הי . קידש, הא ידעינן בת זכייה קרש, הא יו פנן בת זכיהה וקדושין היא, הילכך נכריות מקודשות. והאי דלא אוקמא . דאמר אחת מכם משום דתני יאמו אווו מכם משום יותי במתני׳ כולכם. אין הבוגרות בכלל. ואינן צריכות גט שהרי אינן בידו לקדשה הא קטנות או נערות בכלל אפילו היו רבות כולן צריכות גט דקדושין שאינן מסורין לביאה וקדושין מסורין לביאה נינהו שהרי ידוע מי קידש שהרי אין שם אלא אחת. ומאי בוגרות. רבות. בוגרות דמשמע דטלמא כל איש ואיש שיש הקדושין. ומשום הכי אוקמא בבוגרת אחת דמינה דייקינן הא קטנה בכלל קדושין, ואי הוו רבות דייקינן הא קטנות ושמעינן מינה דקדושין שאין מסורין לביאה הוו קדושי. אי הכי. דמיירי שאין שם אלא גדולה וקטנה ומאי בוגרת ל) פשיטא, שהרי אין הבוגרת בידו לקדשה, וכ"ת דדיוקא